

Název příspěvku

Spolupráce učitelů a poskytovatelů soukromého doučování (Cooperation between schoolteachers and providers of private tutoring)

Klíčová slova v ČJ

Stínové vzdělávání, školní vzdělávání, soukromé doučování, učitelé, doučující, spolupráce

Klíčová slova v AJ

Shadow education, school education, private tutoring, teachers, tutors, cooperation

Cíle v ČJ

Cílem příspěvku je analyzovat, do jaké míry je české školní vzdělávání propojeno se vzděláváním stínovým a jakou roli v tomto propojení hrají učitelé. Příspěvek se snaží odpovědět následující výzkumné otázky: 1) Do jaké míry učitelé vědí o využívání soukromého doučování (dále jen SD) svými žáky? 2) Do jaké míry učitelé doporučují žákům využívání SD? 3) Do jaké míry spolupracují učitelé se soukromými doučujícími svých žáků? 4) Jaké kontextuální proměnné ovlivňují míru propojenosti stínového a školního vzdělávání?

Teoretická východiska v ČJ

Stínové vzdělávání (shadow education, viz Bray, 2009) je pojem zastřešující různé druhy SD, tedy placené výuky v naukových předmětech nad rámec povinné výuky ve škole. Jednou z málo prozkoumaných oblastí výzkumu jsou podoby a míra, do jaké jsou školní a stínový vzdělávací systém (Bray, 2009) propojeny a jak se vzájemně ovlivňují. Toto propojení se může realizovat například prostřednictvím učitelů ve škole, a to například v doporučování soukromého doučování (či dokonce konkrétních doučujících z okruhu vlastních sociálních sítí) žákům či rodičům ze strany učitelů, v některých kontextech jde o nepřímou výzvu rodičům platit za soukromé hodiny přímo vyučujícímu ze školy (Kobakhidze, 2018). Spolupráce učitelů se soukromými doučujícími však nemusí být vždy zisková, učitel motivovaný snahou pomoci žákovi může s doučujícími konzultovat pokroky žáků či ve škole probírané kurikulum, aby mohly být soukromé hodiny lépe přizpůsobeny potřebám žáků.

Metodologie v ČJ

Pro studii byl využit konvergentní paralelní výzkumný design (Creswell, 2012, s. 540–542) kombinující kvalitativní i kvantitativní data získaná ve školním roce 2018/2019,

a to 1) formou dvou dotazníkových šetření: a) mezi žáky 9. tříd ZŠ a kvart víceletých gymnázií; b) mezi učiteli naukových předmětů na 2. st. ZŠ a nižších gymnáziích; 2) polostrukturovanými rozhovory s řediteli škol (nebo jejich zástupci). Pro konstrukci vzorku pro dotazníkové šetření byl použit vícestupňový stratifikovaný výběr. V době přihlašování na ČAPV sběr dat stále probíhal, předběžné analýzy byly proto prováděny na vzorku 174 učitelů, 334 žáků a 22 rozhovorů.

Závěry v ČJ

Téměř třetina dotázaných učitelů doporučila v průběhu školního roku alespoň jednou žákovi (nebo jeho rodičům) využít soukromé doučování (ve větší míře to doporučují učitelé angličtiny a také učitelé, kteří sami poskytují soukromé hodiny). Téměř 56 % učitelů ví o alespoň jednom žákovi, že využívá soukromé doučování. Z této skupiny se čtvrtina učitelů zná nebo byla v kontaktu se soukromým doučujícím a polovina z nich s ním konzultovala potřeby doučovaného žáka ve vztahu ke školnímu učivu. Předběžné závěry naznačují, že spolupráce na různých úrovních není mezi učiteli a doučujícími ojedinělá.

Souhrn příspěvku v AJ

The paper deals with the phenomenon of shadow education (Bray, 2009), i. e. different forms of private (paid) tutoring (PT) in academic school subjects, which supplement the formal schooling. It aims to identify the features and extent to which shadow and formal education systems are connected (e. g., to what extent do teachers know about their pupils taking tutoring, recommend taking PT, cooperate with tutors). The study uses data from pupil and teacher questionnaires. Multilevel stratified sampling method was used to select schools for the sample, in selected schools, pupils in 9th grade (or equivalent) and teachers of academic subjects were asked to answer the questionnaire; and the principal of the school was interviewed. Almost one third of teachers have recommended to pupils to take PT, and 56 % of teachers know of at least one pupil taking tutoring. Results suggest that a close cooperation between teachers and tutors is not rare, and in some cases may be very extensive.

Bibliografie

- Bray, M. (2009). *Confronting the shadow education system: What government policies for what private tutoring?* Paris: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.
- Creswell, J. W. (2012). *Educational research: Planning, conducting, and evaluating quantitative and qualitative research*. New York: Pearson Education Inc.
- Kobakhidze, M. N. (2018). *Teachers as tutors: Shadow education market dynamics in Georgia*. Hong Kong: The Comparative Education Research Centre.